

դերձ, տեղ կ'ուտան իրենց թերթին մէջ, ո՞վ դիտէ անոնք ալ ինչ շահ կը փնտռեն այդ տեսակ յօդուածներէն:

Երկրպագութիւնը թեան ուրիշ ապացոյց մնալ Մօտ ժամանակէ որ քաղաքի մէջ ընթերցարան մը բացած ենք. որպէսզի միտքերը չը չփթթենք եւ ուրիշ տեղերու, նման երկրպագութիւնը մէջ իրարու աչք հնարաւոր չար որոններ չը ցանուին՝ մտածեցինք որ ընթերցարանը առանց ունէ կուսակցութեան պատկանելու հանրային ըլլայ, եւ այդ որոշումն ալ ընդունուեցաւ ամբողջիւ կողմէ. ի բաց առեալ մէկ մը, եւ կնիքն ալ «Հայ-Երեսօտապագութեան միութիւն» խորագրով փորել տուինք: Անցաւ մի քիչ ժամանակ. մեր երկրպագութիւնը պարունակէ իր դերը խաղալ, պատուակ բռնելով իւր, ընթերցարանի անդամոց 3-4 մասը Հ. Յ. Դ., կը պատկանի, անոր համար պէտք է ընթերցարանն ալ քաջակցութեան ըլլայ: Առանց յիշելու այդ ապուշ որ ընթերցարանի համարկաւորագրութիւն գծուած է որ բացարձակ եւ ոչ մէկ կուսակցութեան պատկանելի կապացուցանէ: Ուստի իր յիմար ձգտումը անյաջողութեան մասնակցաւ անդամներու մեծամասնութեան բաղձ ստացով:

ԵԻՄԵՆԻԱԿ

ԱԶԳԱՍՊԱՆՆԵՐԸ

ԻՐԱՆԻՆԻ արգէն օրը օրին իր կարծիքը յայտնել չը վարանեցաւ Սասնոյ վերջին գէպքերու եւ պատասխանատուութիւններու մասին: Նոյն կարծիքը արքայադստերին նաեւ Հին եւ Վերջին Հնչակեան երկու կուսակցութիւնները իրենց կեդրոնական օրկաններով, որոնցմէ ալ տատակներ ըրինք ժամանակին, ցոյց տալու համար կարգ մը միամիտներու թէ մեր բնածնները նոյնութեամբ կը հաստատեն (բացի դաշնակցականներէն) հայ յեղափոխական բոլոր կողմակիցութիւնները:

Այսօր անգամ մըն ալ այդ միամիտներուն հասկնելու համար թէ «Եթէ մենք լռենք քարերը պիտի աղաղակենք, կարտատպենք հետեւալ յօդուածը որ Հնչակեան կուսակցութեան Ամերիկայի օրկան «Զ. Հայրենեաց»-ի վերջին թիւի խմբագրականն է:

Չարքին մեկնաբանութիւնն ընել երբ չարքը կատարուած է, աղէտքին չուրը դառնալ երբ աղէտքը հասած է, լրացած է, ու չարքին պատճառները վերլուծելու յոյժնալ ու աղէտքին պատասխանատուները խարանելու շտապել երբ անդին, արեւն ու աւերը կը միան ու հայրենի ամբողջ գաւառ մը հագեցաւ մէջ կը հռնդայ, —տաժանելի բան մը է ասինքն: Ու չէինք ուզեր ստիպուիլ այս խօսքերն ընելու, եւ պարտականութեան այս բաժակը խիստ դառն է մեզի համար, որովհետեւ չենք կրնար հանդուրժել որ մարդակերպ էակներ ինքզինքնուն ներքին խորհիլ կամ կասկածիլ թէ Հայութեան գիտելին վրայ ալ կուսակցական մտահոգութեան

թիւններ պիտի կրնային մեզ առաջնորդել:

Բայց որքան անսխալ որ տաժանելի ըլլայ մեզի այս դժուր չարքաւոր հարկադրուած ենք նորէն ըսել. կրկնելու յեղիղ ինչ որ ազգային գերագոյն շահերը կը պահանջեն մենք, — որովհետեւ Սասնոյ գլխուն բերուած չարքին անսխալ մը չէր եւ գիտակցաւոր դժուրեցաւ. որովհետեւ Հայրենիքի ներկայ աշխարհները վերջացած չեն կրնար համարուիլ ոչ ոքի մտնող որ դանդաղ արտադրող Ազգասպան Սիւթեմը չէ վերջացած, որովհետեւ հայութեան պատու համար Ազգասպան իմաստը խղճահարկ ու գահադիմելի չի թուի իր դժուր չարքի մտնող տեսչութեան եւ կը սպասուի շարունակել իր դաւաճան ընթացքը, որովհետեւ Ազգասպան Սիւթեմին արտաշնանները փոխանակ ամօթի ու լուսնի մէջ լիազուր իրենց ոճը թափաւ դոյր իմունը՝ անհանգստեան սինդրոմը կաշնանալ իրենց իրականացուցած ուղիքի հրաշքներով վրայ՝ յոյժաւորուելու եւ յաղթական ճիշդ բարձրացուելու, որովհետեւ ժողովուրդին մէկ ըստուար մասը՝ ինչպէս պարտաւորութեամբ մը հանդիսատես կը ըլլայ ու իմալ կուսայ որ իր ճակատագրին հետ անպատիւ խաղալ այդ անգամ՝ Ազգասպանները:

Թող ապահովուին սակայն մեր ընթերցողները, մենք պիտի չի հետեւինք Ազգասպան իմաստի ծառաներուն այս միջոցիւ ապաստանած ճամբուն. այդ մարդիկը՝ յանցաւոր խուճապով մը եւ նենգամիտ փութկոտութեամբ մը կահապարհի կրկնապատկել մեզ գէտ իրենց կեղտոտ գրպարտութիւնները՝ ուրիշ տեղ գարձնելու համար ուշադրութիւնները, չփոթութիւնն ու տեղծելու մտքերու մէջ եւ մոռցնել տալու: Ազգասպան Ոճիւրը, որուն մէջ մարտնչած են անյարկ եւ անփրկելի խաղաղութեամբ մը: Ու պիտի ուզէին, որովհետեւ իրենք, մեզ մէջ կուսակցական եւ անհատական գարշելի վէճերու եւ զգուշացուցներու, յուսալով որ իրենց այդ գոհիկ թաքթիքը պիտի կրնայ մեզ ծուղակը ձգել եւ իրենց «գործը տեսնել» Բայց մենք ի զուր չենք ճերմկեցուցած մեր մտքերն այս կարգի ճղճիմ ձեռնածութիւններ վիժեցնելով, հին խաղ մըն է ատիկա ու մեր քով չափերը: Ո՛րքան ալ ճղակտոր ելլեն մեզ անձնապէս զրգուելու՝ մենք պիտի չստորանք միջոցաւ իրենց հետ չափուելու գիշուրը: Ի ծնէ ծառաներու հետ մասնաւոր կրնանք այդքան մը արհամարհող ըլլալ:

Մենք պիտի չզրգրենք մեր հարուածներն ուղղել Ազգասպան Սիւթեմին եւ Ազգասպան խմբակին դէմ միայն, որոնց գործիքները մշտական սպառնալիք մըն է մեր դժբաղդ ազգին անսխալ փրկութեան Դոքթին համար: Եւ ազգասպանները ի դժուր կը ջանան իրենց միամիտ հետեւողները — որոնց մէջ յուսալարութեան եւ հիասթափութեան լքումը ծայր կուտայ մեզ գէտ նախապաշարել, թունաւորել՝ այնպէս հաւատացնելով անոնց թէ մենք իրենց իսկ, այդ խեղճ շարքերուն, կը թշնամանք: Ազգասպաններն ի զուր կերպով «բողոքողներ» ու «անկեղծներ» պահել մեր մէջէն, որոնք իրենք իրենց «օգնութեան» կը վազեն: Այս «գոհութեան» ալ նոր չէ՝ Եւ այս բողոքին ինչ ճղճիմ ու վրան բաց վարպետութիւն մը ըլլալ իրենք իսկ դրօշակեան յարախար շարքերն ալ, պիտի վերջնապէս հասկնան: Մենք կը խղճանք, անկեղծութեան, այդ շարքերուն մոլեռանդ ու պարզամիտ հաւատքին վրայ, ու գիտենք թէ

ինչ դժուրակ հոգեկան տաքնապէ մը կանցնին անոնք այս պահուս: Մենք ալ այդ յուսալարութիւններն ու հիասթափութիւնները ճանչցանք ժամանակին եւ անոնց դառնութիւնը քամեցինք մինչեւ մրուրը: Բայց մենք մեղ խաղաղներուն ոճիւր հաստատել վերջ գանձեց՝ կոխտել եւ անոնցմէ ազատագրուիլ գիտցանք: Յեղափոխութեան մէջ յեղափոխութիւնն մեր էր ստեղծ, որ փրկարար երկունքն հղաւ վերակազմելու Գաղափարին: Դրօշակեան շարքերն այն ատեն միայն ապագուցած պիտի ըլլան իրենց բացարձակ անկեղծութիւնն ու հայրենասիրէր խղճահարտութիւնը, երբ փոխանակ իրենց ազգասպան տաղանդներուն մասաներով գիտելու եւ եւ իրենց գոհողութեան ու հաւատքի եղբայրներին ատել՝ աշխատելու՝ ցոյց տային թէ իրենք ալ ընդունակ են գիտելու կան ահա որ դարձնուին եւ անողորմ անարդարութիւններու: Թէ վերջնապէս չեն կրնար լսիլ ու կրտաւոր մեղսակցները միայն պիտի ստացնուրդ, խաղաղ ու շահագործող Ազգասպան իմաստները:

Ազգասպան Ոճիւրը կատարուելու, Ոճիւր՝ զոր մասնակցէր բրած էինք առաջին օրէն, եւ որուն գործադրութեանը գէտ՝ երեք տարի է ի վեր չի դադարեցանք կրկնել մեր սրտացաւ ու անձկանքն ազգասպանութիւնները: Բայց ատենք օգուտ չըրին, ժողովուրդը չի գիտցաւ՝ այս անգամ ալ՝ ինքզինքը կարող հանդիսացնել հզօր ու տիրական միջամտութեան մը, որ պիտի Ազգասպաններուն թեւէն բռնէր, կեցնէր՝ գահոնք պտուղնու մը եւ անկարողութեան գոտապարտելով: Դրօշակեան ընկերները՝ հերոսական մասաներով հիմնադրած ու մեղի դէմ սուսերով ու զրպարտութիւններով նախապաշարուած, թունաւորուած՝ չուղեցին լսել մեր ձայնը եւ անգիտակց գոհներն ու գործիքներն եղան Ազգասպաններուն:

Ու Ազգասպան Ոճիւրը իր քառմեկը լրուած հասաւ, Ոճիւր՝ զոր չեն կրնար ալքել քողարկել Հայութեան աչքին «ճաղարաւոր հրեցաններու, միջանաւոր փամփուշտներու, գիտաբաններու եւ հեծեղազուցներու» հղեալազաւեշական խայտառակ «պըլժ» ներք: Ոճիւր զոր չեն կրնար արդիւն տեսնել «Կուսակցական Սասնոյ»-ի պէս գիտական հեղեղութեան խօսքեր, զորս չեն ամփար տալալ իրենց օրկաններուն ճակատը վէճաբեւ:

Երեք տարի շարունակ «Սասնոյ Ապստակութիւնը» սպառնալէ, հրոյ չակելէ, տեսնելէ եւ մէկ քանի անգամ արդէն Սասնոյ «ապստամբ» յայտարարելէ վերջ, Ազգասպանները կոտորել մորթել տուին Սասնոյ՝ զրեթէ՝ առանց զի մաս դրուէ թեան: Եւ դեռ երեսունին՝ Հայութեան, Հայրենիքի եւ Յեղափոխութեան անունով խօսելու, ստիպուել, յոխորդուել, հրէջողի Ազգասպանները, որոնք խաբելով, խաբելով, խաբելով՝ սպանդանոց առաջնորդներն Սասնոյն:

Եթէ իրենց մարտագոյն յայտարարութիւններուն գոնէ մէկ երրորդը իրականութեան ըլլար, այսօր անգամք ու զայրոյթ պիտի չներշնչէին, բայց Ազգասպանները գիտէին թէ կը ստեն, եւ ստեղծ, գիտէին թէ Սասնոյ պիտի չի կրնար գոնէ շարք մը դիմագրել, ու զայն մորթուելու բռնադատեցին:

Հազարաւոր ֆէտայիներու խօսք կընէին շարունակ... Եթէ գոնէ

500 զինուած ձեռք ունենային այդ բարձաւորներուն վրայ՝ տարակոյս չի կար որ պիտի կրնային մէկ քանի շաբաթ թշնամի անկարող ընել ժողովարդին գլխու: Բայց կէլիկիւզանի մէջ խուճուած 45 զեղեղու լինակցութիւնը եւ իրենց յեղափոխութեան օր անկարող եղան գոնէ ամբողջ օր մը գիմարելու, եւ իրենց 2000 կամ 5000 ֆէտայիները, որոնք՝ իրականութեան մէջ հազիւ 100 ի կր հասնին՝ կը փախչին կամ կսպաննուին եւ ամբողջ ժողովուրդը կը սրածուի վայրագութեան:

Ինչ քառով կարելի է որակել այս գիտակցի ու կամաւոր յեղեղագործութիւնը: Դրօշակեան ընկերները պիտեք, որոնք, խեղճեբլր «ապստամբ» մը դիմագրութեան համար «մոլորակ» կուտային մեզի՝ անգործելի հաւատարմով մը, անհեղ կը արեւելին թէ «տարուտն մը դիմագրութեան» համար՝ աւելն պատարաստութիւն տեսնուած է: Եղբայր հաւաքողներ էին: Ու Աղետքին վերահասութեան հանդէպ՝ մենք ալ մտղիկեցինք թէ չի պատուի իրենց այս հուստը: Բայց ետեւէն եկաւ պատմական տեղեկ՝ գիտելով՝ զորս չուղեցինք հրատարակել հասկնալի խղճահարտութեամբ մը առջի օրէն կը համոզելին մեզ թէ Սասնոյն զինուած չէ, քանի որ անկալ իր ունեցածն ու չուղեցածը կը ծախէ, շատ անգամ, անգործածելի զէնք մը ձեռք բերելու: Ու վտանգին առջեւ պատրաստ գրտնուելու համար: Ու անողորմ իրականութիւնը չուղեցաւ: Երեսուն բերեւ Ազգասպան իմաստներն ապրած այս ճիւղադային Դար... Սասնոյն ողորմելիորէն կոտորուելու, անկալ չի կրցաւ 94 ի կրցալին չափ ալ դիմագրել:

Ու երբեք ոճիւր մը չէ գործուած այսօր քաջարձակ, այսօր անգամ քիւն, այսօր օրինի գիտակցութեամբ: Ազգասպանները գիտէին ինչ թէ իրենց բոլոր յայտարարութիւնները սուտ են, սուտ, բայց չի մասնակցան ամբողջ Հայութեան սպառնալի Յ յը կրող էն գիտաւոր սինեւելն մէկը քարտ քանդել ու չբացնել վերջնականապէս:

Երկրպագութեան վերջին հեղափոխութեան 600 ի կը բարձրացնեն սպաննուածներուն թիւը, եւ անդէն սպասում քուլիւն: Եղբայրական հեղեղութեան խարանդ բանաձեւը կը բերին կը Եւ տեւ Ազգասպաններուն ճակտին:

Պիտի զգան Ազգասպանները... Բայց ինչ օգուտ... Եղածը եղաւ... Սասնոյն ալ Սասնոյն չըլլար նորէն...

ԶԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՈՆԶԻՐՈՒՆԵՐԸ

«Իրաւունք»-ի սինակներուն մէջ՝ ասկէ երկու երեք շաբաթ առաջ՝ վերջիս հրատարակուած «Մուհամմէդ» անուն գրքիկին մասին գրախօսական մը տուինք՝ որուն մէջ աշխատած էինք որչափ կարելի է՝ անաչառ կերպով այդ երկին թերթիկները եւ առաւելութիւնները ցուցնել «Հայ-թերթ»-ին 117 թիւն ալ՝ նոյն գրքիկին մասին Զօր ստորագրութեան տակ քննադատութիւն մը հրատարակած է՝ որ իր ոճով եւ ոգով մեզի տալի կուտայ արդարութեան շատ գովուած եւ գրեթէ միշտ մոռցուած սկզբունքին

ի նպատակով անգամ մըն ալ ձայն բարձրացնելու և հեղինակ մը որ երկ մը ի ձեռքին հրապարակ կըլնայ՝ ոչ գովասանակալիկութիւն է եւ ոչ ալ պարտաւէ վախճանութիւն է. բայց իրեն մտքի աշխատանքը մը իրեն ծառայիլու փափաքին եւ ծառայած ըլլալու գիտակցութեան տէր մարդ մը՝ իր ազգայիններէն իրաւունք ունի քննադատութեան մը որ փոքր կրնէ գործը եւ հեղինակին նպատակը իրենց բոլոր խորութեամբը եւ աւարածութեամբը հասկնալէ վերջ՝ վճռու արձակելու և

Մենք առանց Զօրի ճանչնալու կամ անոր գէժ ու եւ հակառակութիւն ունենալու՝ իր այս թիւի օրէն հեղինակ յօդուածէն եզրակացնելու կը ստիպուինք որ ինչպէս Վրոհամմէզի մասին թիւիւս նոյնպէս ալ իր մինչեւ հիմա ըրած գրախօսութիւններուն մէջ՝ ազգաբարձրապատեման սկզբունքը չէ յարգած և իրեն է գեղջկական կօշիկներու բերս հարուածի մը տակ աշխարհիս ամենէն թանկագին եւ նրբանշնչին ջուրի մէջ փշուր փշուր ընել և իրեն է ամենայն նկարագիր մը աննկել եւ գայն իր մարդկային թերութիւններուն կողմէն գիտելով իրեն գծուած քուրջ մը պատուաբեկ ընել և իրեն է նաեւ մինչեւ անգամ Շէլլի քսփիլի Զաւրէթը եւ Կէօթէն Ծառաւոր թղթատելով՝ անոնց թերութիւնները քաղել եւ գաղափարները կշռել մէկ հետքին մէջ կուտակել առանց միւսին մէջ ալ՝ անոնց հանձնարին գիտութեանն եւ աշխատութեանն ընդմէջ մտքի տէր երկաթաբլուր մըն է և սաստիկ ջղախիչ, լուսնոտ, ու իր ժամանակին կրօնական տենդէն բոլորեալ էր և Մտքի հիւսնադալին յաճախանքներ ունեցաւ որով կարծեց թէ դեւերու ձեռքը մասնուած էր և Կինը՝ իրեն՝ ասոր հակառակը հաւատացող եւ զայն մարդարէի տապալելուն մէջ գրաւ և Հոն լաւ սկսաւ բայց չուտով հակասութիւններու մէջ ինկաւ եւ չէր կրնար չհասկնալ թէ ինք իսկական մարդկային մը չէր և իայց չարուհիակեց սկսած ճամբուն և է՝ Հայրաւորութիւնը վերջապէս զինքը Մէտինէ գաղթել հարկադրեցին ուր իր թաքթիքան փոխեց և Աստուծոյ մարգարէն՝ փառասէր

արեւնաբերու, ընչաքաղց, կնամու մէկը դարձաւ եւ այնպէս ալ կնքեց իւր կեանքը և Սակից աւելի պարզ պատկեր մը ու վերնար գծել և Մենք մեր քննադատութիւնը գրելէ առաջ՝ եւ ըստագրի յայտնի հեղինակի մը Մուհամմէզի վրայ յօդուած գործն ալ աչքէ անցունենք եւ ճշմարտութիւնը խօսելով հոն ասկէջ քիչ մը տարբերը գտնեք բայց ոչ ասկէջ աւելին և Նիւթը զրծեալըն է և աղբիւրները կամայականօրէն այլափոխուած են եւ ու եւ է ճիգ մարդարէին կեանքը աւելի որոշ եւ տրամադանական ընելու՝ կրնար զիւրութեամբ աւելի փայլուն բայց նուազ հաւատարիմ պատկեր մը արտադրել և Պ. Քննադատը կրնէ նաեւ թէ «Սուրեններուն թարգմտութիւնը անկապ է եւ անիմաստ» Ասով իր տգիտութիւնը կը մատնէ Գորանի բնագրի մասին ինչպէս նաեւ սրբադան գրքերու թարգմտութեան մէջ պահանջուած «ճշգրտութեան» եւ յաճախ իսկ ստորուէ գրառացիութեան մասին և Աւելորդ է նաեւ այն պարբերութիւնը ուր քննադատը ծրարական եկեղեցիներու վրայ անուղղակի յարձակում մը () կը տեսնէ եւ ինքն ալ բողոքական եկեղեցւոյ վրայ կը յարձակի անոր բաժանութիւններուն եւ ծրարական «անգղիս հոսանքներուն» մասին մակերևութային տեղեկութիւններ տալով և

Ծիապը եթէ հեղինակը իր հեղինակութեան մէջ ստուարեք է քննադատն ալ իր քննադատութեան մէջ զայն անցեր է և Մէկին սխալը՝ միւսին չարագրացներ և Զօրի՝ որ լաւ գրողի մը բոլոր հանգամանքները ունի պէտք չունէր իր խիղճը եւ չրհանայեց խորաթափանձ արդարասէր քննադատութեան սկզբունքը այսպէս բնարարելու և Մենք իր ըսածներէն չառ աւելի՝ իմ ըսելու թեթեւօրիկ եղանակը եւ մէջ ընթացք կէտերուն՝ միակողմանի ընտրութիւնը գարովելի կը գտնենք և նա ինչ սր մեր մարքերը եւ նկարագիրները անխուսափելիօրէն կ'անբարոյցնէ և

ՕՐԻՈՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՒԻՐ

Թաղական Խորհուրդս կը հրաւիրէ քաղաքիս արդոյ հայ հաւարակութիւնը յառաջիկայ կիւրակէ, 4 Յուլիս ի ժամ 3, ներկայ գտնուել յ'Ազգ. Խորհրդարան, առ ի խորհրդակցութիւն Ազգային կազմեր խնդրոյ:

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ատենադպիր Ատենապետ Ն. Գ. Քէստանեան Խ. Ալեքսանդր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազ. Սիւնի կրթական տարեկան հարցաքննութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ երկուշաբթի և պիտի վերջանայ կիրակի և ՊՕԱՍԻՑ Խառնակը Գալֆան Որբանոցի չէնքին վերաշինութեան համար 1000 ոսկի ծախք կանխատեսուած և չինութիւնը սրշուած է. դրամին մէկ կարեւոր մասը արդէն պատրաստուած է:

ՍՕՖԻԱ կրկին առանց քահանայի մնացած է 8 էր Յովհան քհն. Մանդակունի վերջնականապէս ձգած է իր ալդ. պաշտօնը ու այսօր հոս եկած է պալատի համար և կը սպասէ որ Պատրիարքարանը իրեն յարմար պաշտօն մը կամ տեղ մը նշանակէ:

Սօֆիոյի Թաղ. Խորհուրդն ալ հրաժարած ըլլալով Պատրիարքարանէ նոր ընտրութեան հրահանգ խնդրուած է:

Կիւրիկի Ս. Կաթողիկոսը Հաճըն գտնուած միջոցին ընդունել է այցելութիւնը Կիւրիկի Առաջնորդ Տ. Աբրահամ Եպս. Մամիկոնեանի, որ անկէ ուղեւոր

ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(Որոտուողում «Բանասէր» Հանդէս)

(Ծար. նախորդ թիւէն)

Բայց եւ այնպէս Եփրեմ կաթողիկոսի միջնորդութիւնը Ներսիսին Եփրեմին փոխադրելու մասին մնաց առանց ոչ չարդարութեան և Սակայն ճակատագրի կամքն էր, որ Ներսիսը գերազանցաբար Հայաստան կաթողիկոս եւ իւր երկոտաս ամիս զործունէութիւնով ապացուցանէր իր խորին անձնութեան թիւնը Ռուսաստանի անկողն չահելին և Սորանով նա զիստաբարպէս պարտական էր այն ժամանակուայ պետական անձներից մէկին՝ այն է իշխան Վորոնցովին, սր Նափոստիկոսի գնեկը գործը նուազ եղած ժամանակ կարողացաւ ծով ճանաչել Ներսիսին եւ միայնգամայն արդարացիօրէն նորայն թագաւորի աչքում և

Եփրեմի մահից յետոյ 1831 թուին, երբ Պատկաւի զեռ կողմակցութիւն էր, կաթողիկոսական գահը բարձրացաւ Յովհաննէսը և Բայց 1832 թուին երբ նա մեռաւ, Ներսիսը միայն ընտրուեցաւ կաթողիկոս, այն ինչ միւս կանգնողաբը՝ Նուստա-

զիմայ Զաքարիա Պատրիարքը 26 ձախից միայն 17 ստացաւ և Երկու կանգնողներն եւս առաջարկուեցան թագաւորին հաստատութեան և կայսրը հաստատեց Ներսիսին վերջապէս մի անձ աւարտութիւն և օրին մասնացող արին միաձայն եւ միահոգի թէ ներկայ եւ բացակայ ընտրող պատգամաւորները և

Սակայն Ներսիսը նշանակուելով ծայրագոյն կաթողիկոս, կարող եղաւ 1845 թուի Դեկտեմբերին հազիւ հասնել Տփղիս և Երկու տարի մը ծառայեց Ներսիսին պատճառաւ տապալուեցաւ նա միայն Պետերբուրգում և

Անմահանալի է մնացել Տփղիսի համար Հայերի իրենց նորընտիր կաթողիկոսին զիմաւորելը և Դեկտեմբերի 17 ին առաւօտեան կայծակի արագութեամբ լուր տարածուեցաւ թէ Կաթողիկոսը Տփղիսից 70 ասպարէզ հեռու գիշերելու է Անանուրումը և Մի վայրկեանով խանութիւնը փակուեցան, տուն ու տեղ երեսի վերայ թողուեցան եւ ամեն մ'ըմբ, ով կարողացաւ շտապից Վեհափառ Հայրապետին զիմաւորելու և Ամբողջ տարածութիւնը սկսած վաճառքի մայր եկեղեցւոյ, բոլոր քաղաքը մինչեւ Դեկտեմբ. զապար եւ դեռ աւելի հեռու մինչեւ Մոսկովի, 20 ասպարիկից աւելի չեղած էր խռնու բազմութեամբ և Այն փողոցները ուր անցնելու էր կաթողիկոսը՝ աներ, լուսամուտներ, պատուհաններ եւ կառուցներ բոլորը բռնած էին բաղմոնեամբ, ամենքի երեսին փայլում էր մի քաղցր ուրախութիւն եւ սրտատրոփ անհամբերութիւն և Դեկտեմբերի 18 ին կէսօրին Ներսիսն եկաւ Վերայ

Տփղիսի մի տրուարձանը, այն տեղից սկսաւ նորա հրաշափառ մուտքը դէպի քաղաք և Զնախառնող սովորութեան համաձայն ամենքից առաջ գնում էր ձիապ նը, որի տուեղից քաղում էին երկու ոսկե ծով ծածկոցներով զարդարուած ձիանք և Այս մի ձի է, որ, կարծեմ մնացել է հին ժամանակից երբ Տաճկաց սովորներն ու Պարսիկ չահրը Եփրեմին կաթողիկոսութեան գահակալութեան ժամանակ սովոր էին ընծայ ուղարկել նորանց և Զրապանից յետոյ գնում էին շաթիւրները թփուղներով, նոցանից յետոյ գնում էր կաթողիկոսական կառքը, որի առաջից երկու վարդապետ ձի հեծած գնում էին ձիապներն ընծայ մէկը կաթողիկոսական գաւազանը եւ միւս խաչը և Այնքանորեան հրապարակի վերայ կաթողիկոսին զիմաւորեց ամբողջ հոգեւորականութիւնը և Հայրապետը կառքից զուրս եկաւ, մտաւ ամպնոփանոյ տակ եւ հանգէտ Տփղիսի բոլոր եկեղեցիներին զանգահարութեամբ յառաջ գնաց եւ մտաւ մայր եկեղեցին և

Ժողովրդի հրճուանքի չափը չկար և

Ներսիսի անուան հետ անբաժան կապուած է այն յիշողութիւնը, այն դէպքը, իբր նա ուս զօրքն հետ ոտք դրեց Հայաստան նորան ազատելու համար Ինչո՞ւ եւս նորա վերադարձը եւ նորան զիմաւորելը Հայի ազատութեան նոր եւ փառաւոր դէպքերից մէկն էր և

ՎԵՐՁ

րեր է ուղղակի իր պաշտօնատեղին : Հաճընի վանքին շինութիւնը, որ երեսի վրայ կը մնար, շարունակուի սկսեալ է, և կը յուսացուի որ գալ տարի վտնքին տաճարին մէջ պատարագէ ն. Ս. Օծութիւնը. Հաճընի մէջ Ս. Կաթողիկոսը լուծեալ է թաղ. Խորհուրդը և 9 անդամէ բաղկացեալ նոր թաղ. Խորհուրդ մը կադմեր է : Ս. Կաթողիկոսին հետ գտնուող ի. Տ. Հրանդ և Տ. Յակոբ Վ. ներ Հաճընէ Սիւ ուղեւորեալ են, փոխանակ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին հետ Զէյթուն ուղեւորելու :

ԱնճեԱԱ ԿիւրԱԿէ տեղի ունեցաւ տեղւոյ Որբախնամի Ընդ. Ժողովը, Գործ. Ժողովը Ընկերութեան մէկուկէս տարուան հաշուեկշիւը ներկայացուց Ընդ. Ժողովին : Այս վերջինը հաշիւները քննելու և վաւերացնելու համար քննիչ յանձնարուեալ մը կազմեց որուն անդամներն են Տ. Տ. Ասատուր Միրիճեանեան, Մկրտիչ Աւետիսեան և Յակոբ Աղամեան : Ընդ. Ժողովը իր Բ. Օրակարգին անցնելով, Գործ. Ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկեց և ընտրեց Տ. Տ. Յ. Կ. ձանկիւրեան, Ա. Բաշալեան, Սիրական Եղիկեան, Ա. Միրիճեանեան և Ա. Ջարպահանեան :

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Սթանպոլ 29 յունիս — Տէտէ Աղաճա եագըն Սէլանիք, չըմէնտըֆերին պիրէշտիկի մահէլոտե եանի Պատանա քէօյիւն հօնիւնտէ պուլընան պիր քէօբրիւ տինամիթլէ հաժայա աթըլուր : Լօգօմօթիք վէ 7 վազօնլար խաթտան չըգտըլար, պիր մէմուր եարէլէնտի : Պու ճինայէթին միւթէճաւըլարը գօմիթաճըլար օլաճագ տըր. տէր հալ թահգիգաթա պաշլանտը :

Այնը վագըլմտա, Սէլանիք Սքիւպ խաթթը իւզէրինտէ, չըմէնտըֆերի մուհաֆազա իտէն ասքէրլէր վէ գօմիթալար պէյնինտէ գաժկա վուգու պուլարագ, պիր ասքէր վէ պիր պէքճի եարէլէնմիշ, վէ գօմիթալար տաղըլմը տըր :

Էրթէսի կիւնիւ մէքըլուր ճիւվարտա տէմիր խաթթը ալթընաան 10 քիլօ տինտիթ պուլընմըլ տըր : Պու սէպէպլէ չըմէնտըֆեր չիւքէթի բօսթա չանթալարընըն նագլինի մէնն իթմիշ տիր :

Հիւքիւմէթ օ' եօլտա վուգուաթըն հօնիւնիւ ալմագ մագսէտի իլէ թէտպիլլէր իթթիխապ իթտի :

Սէնէլէրտէն պիրու ըսեանտա պուլընան մէշհուր Սթօյլէ վօյլօտա Բուս վէ Աստորիա գօնօթուլարըն վէ միւլքիլէ մէմուր :

լարըն թէվառիւթի իլէ թէսլիմօուպ, սատագաթ իչիւն եէմին իթաիքտէն սօնրա քէնտի քէօյիւնէ չէքիլտի :

Վարտար գազաւընտա Կիւմէնճէ ճիւվարրնտա ասըլարա գաժկա վուգուլի էսնասընտա 30 խանէ եանմըշ : Սէլանիք վալիսի պու վուգուաթը սէթը իթմէք իսթէտի իսէտէ, միւլքիլէ էճնէպի մէմուրլարը վուգուի հալը միւթէթթիշ Հիւմի բաշայա իսպար իթտիլէր : Մէտուլ պուլընան Վարտար գալմագաճը ալլէ թահթը մուհաքէմէյէ ալընտը : Վուգուաթ մահէլինէ թէվթիշ իչիւն էլլըրալը մէմուրլար տալի կէօնտէրիլտիլէր, Կալմագաճ մէքըլուր 30 խանէլէր գօմիթալարըն ալթըլարը պօլպալարտան եանմըշ օլտըլընը իտտա իտէյօր : Փագաթ գալմագաճըն եալանը թահգիլլէ թէպէյիւն օլընտը :

Էլլէրի եագան թիւրքլէր իմիշ : 110 ֆուլիլիա էլլիլ գարմըշլար խասարաթ 33 35 պին լիւրա թահմին օլընըյօր : Գալմագաճըն պէյանը իւզլէ գօմիթալար 30 քիլի օլուպ 29 ըլթէլէֆ իտիլմիշլէր, վէ թիւրքլէրտէն իսէ եալլընըլ 3 քիլի եարէլէնմիշ իմիշ :

Եքօտրա վալիսի Հայտար բաշա ճուճաա էրթէսի կիւնիւ Զէթիլէյէ եէթիլուպ, Սուլթանըն սէլալարընը Բէնա Նիքօլայա թէպլիլ իտէճէկի մահէլինտէն պիրտիրիլլիյօր :

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Ճաթօնլըլարըն Գալ-Բիւնի ալմայարը բօլիթիլա վէ հարպիլէ նօգթաի նաղարընտա պէօյիւկ էհէմմիլլէթի օլտըլընը թաւ եագարագ տէյօր : Ճաթօնլըլար գալարը 2ին թօրաղընտան եալընըլ Լիւսօ-Հօ-չալը իլէ ալըլըլըն օլտըլար. օրատա չըմէնտըֆեր քէնտի էլլէրինտէ օլտըլը կիպի նագլիլլէ վէ մէքըլաթ իչիւն պիր սուհուլէթ էլտէ իթմիշ օլտըլար : Մէքըլուր արաղի Մանչուրիանըն էն մտհուլտար վէ էհալ'սի չօք օլան մահէլի տիր : Բէլա Ճաթօնլըլար չին ժէնէրալ Մալըն օրտուսըն օրատա եագըն տըլար, պու եագընըլըն Դէսէմէրէսի օլապիլէճէկի թարիֆ իսթմէք չու հալտէ Բուսլարտան մատաա էլլըրաա աէվլէթլէրի տալի չիւքէլի նագարլէ տըլգաթ իթմէլի տիրլէր լօնանի ճաթօնլըլար 2ինլիլլէրի մուհարէպէյէ թէշլիլ իտէճէքլէր տիրմէք իսթէյօր :

Նիհայէթ Բօրթ Արթուր եօլու իչիւն Բուսլար էն իթթիլալը օլան արաղի էլտէն կիլթաի, ժէնէրալ Բուրօլաթքիւն անը մուհաֆազա իչիւն չիմտիլէ գատար էլինտէն կէլէնի իճրա իթտի :

Փագաթ գալվէի ասքէրիլլէնի թէճէմիլլէ իտէմէմիշ օլտըլը իչիւն տիւշանա թէրք իթմէկէ մէճպուր օլտու :

Պու տէրէճէ էհէմմիլլէթի օլան Գալ-Բիւնիլի տիւշան էլինէ կէշմէնէ մուգապիլ Բուսլարա պիր թէնէլլի պուլմագ իթթիլա իտիլլէ աթիտէքիլլէմի նէշիլաթ օլ թէնէլլի վէրիյօր :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 30 յունիս — (Բէսմի) Ճաթօն մէնպաւընտան ալընան մալիմաթ իւզլէ, ճաթօնլըլար յունիս 28 կիճէսինտէ Բօրթ Արթուրըն իսթիհէմալարը իւզլէրինէ հիւճուլ իթմիշլէր փագաթ բէք պէօյիւք թէլէֆիաթլէ կէրի սիւ իւլմիշլէ : անլէրին թէլէֆիաթլը ֆէվգէլաւտէ եանի 30,000 է պալիլ օլուր ըմըշ : Իչպու հալմաթի պաշիկ հիշ պիր թարաֆտան թատիլ օլընմարը : Բուս էրքեանը հարպը պու հալմաթի ճաթօն մէնպաւրտան ալտըլը հալտէ, պու պապտէ ճաթօնլըլարըն վէ էլլուրա մուլպիլլէրին էլան սիւքիւտ գալմալարը հալմաթիսին սիւմմէ թէտարիք օլտըլընը իմա իտէր :

ԼՕՆՏՈՆ 30 յունիս — Ժէնէրալ Օքուրըն 50,000 ասքէրլէ նուշվանկըն ճէնուպի ճիհէթիլնտէն իլէրլէմէսի միւշահիտէ օլտու մուշ :

ԹՕԲԻՈ 30 յունիս — (Բէսմի) Ժէնէրալ Օգուրըն իչարը իւզլէ, Գալ-Բիւնիլի զատթը իչ'ն յունիս 22 տէն 26 է գատար ճաթօնլըլարըն 150 քիլի թէլէֆիաթլը օլմուշ տըր :

ԹՕԲԻՈ 29 յունիս — Ճուճա էրթէսի կիւնիւ Է Բուս գրուաղէօրլէր պիր թագըմ գօնթըմօրբիլէօրլէրլէ Բօրթ Արթուրտան տըլարը չըգտըլար. փագաթ ճաթօն թօրթիլէօրլէրի օնարը կէրի տէօնմէկէ մէճպուր իթտիլէր : Ճաթօնլըլարըն հիշ պիր զարարը օլմալտը :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 29 յունիս Պիլվէտօմթիլնիլն ալտըլը մալիւմաթ իւզլէ, ալըն 25 ինտէ պիր մըլտար ճաթօնլըլար Հայճաւայա եանալմըլար փագաթ Բուս թօրլարըն չէտիտ աթէշի անլէրի կէրի չէվիլմիշ : ագչամ ժէնէրալ Սաֆաօնլ Հայճուլը զապլթ իթմիշ վէ ճաթօնլըլարը պէօյիւք թէլէֆիաթլէ չէքիլլիլլէլլըն 28տա Սաֆաօնլ թէքար հիւճուլլէ ճաթօնլըլարա պէօյիւք թէլէֆիաթ վէրմիշ, փագաթ (էյի տինլէյին) սօնրա զապլթ իթտիլի մէվգըլարը պօշտարագ հիշ թէլէֆիաթլը օլմագսըլընկէրի տէօն միւշ :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 30 յունիս — Մուքտէնտէ տուլալտըլը իւզլէ, ժէնէրալ Գօք յունիս 22 տէ ճաթօնլըլարըն սաղ գօլու իւզլէրինէ հիւճուլ իթմիշ վէ անլէրի կէրի տիւրմիշ : Բուսլար Գանչալինէ գատար իլէրլէմիշլէր, ճաթօնլըլար Սաօլինտայա եագըն գարայա ասքէր չըգարըյօրլար : Բօրթ

Արթուրըն ֆէթհ օլընմարը չէհիլ մէքըլուրտէ միւլքիլնիլ գատ օլընըյօր :

ՍՕՆ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐ

ԳԼԱՐԱՆ (Զուրիցերիա) 1 յունիս Թրանովա լըն սապըգ ճիւմհուրիլէթ լէյիլի Մ. Բրիւկէր վէֆաթ իթտի :

ԼՕՆՏՈՆ 1 յունիս — Թօքիօտա շայի օլտըլը իւզլէ, ճաթօնլըլար ինքաու չէհիլ պիլա միւստէմէ զապլթ իթմիշլէր :

ԿիւնՏՏԵ 1 յունիս — Ինկիլիլ ասաքիլի Լաւա իւզլէրինէ (թիպէթ բալթահիլը) եինէ հիւճուլա պաշլալտը :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 1 յունիս — Չար Զլաթօտա վէ Սաֆարա չէհիլլէրինէ եէթիլուպ, ասքէրի տուալալտը : Էհալի Զարը ֆէվգէլաւտէ ալթըլալտը :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 1 յունիս — Ճաթօնլըլար ճաշիյաօտան 8 վէթ իրագա մէվգըլարըն թագվիլլէ իտէյօրլար : Հալա ֆէվգէլաւտէ սըճագ տըր :

ԲիթէլիՍՊՊՈՒԻԿ 1 յունիս (Բէսմի) Ժէնէրալ Սալալալըն թէլէկիւրաֆը իւզլէ, յունիս 29 սապահալը ճաթօնլըլար իլէրլէմէկէ պաշլալալտը : Էքի օրտուլարըն գլա վուլարը պէյնինտէ միւթէտաթա միւստէմէլլէր վուգու պուլմագ տա տըր : Պիր չօք ճաթօն ասքէրլէր Սիւօկու-Յանըն իսթիլթիւրալը զապլթ իթտիլլէր վէ գուլէթլի պիր ֆըրգա ճարն ասքէրի ճալին պօլաղընտա էօնիւնտէ թօքան լըլ տըր : Լիւսօ-Եանկըն Շալ գիհէթիլնտէ սիւքիլնէթ հիւքմ իթմէքտէ տիր : Սթմ.ՊՈԼ 1 յունիս — Պատմա եագընընտա տինամէթլէ աթըլան քէսքիւ եալըլտը վէ պու կիւնտէն եօլ իլլէմէկէ պաշլալտը : Եէտի վազօնլար պօղուլմաւը սահիլ տէկիլ տիր : Եալընըլ խաթթտան չըգտըլար :

ՊՍՐՏԸՉ ՐԻԿԱ
ՀԱՃԻ ԲԱՆԱԿՕ

ՆԱՏԵԹՏԱ Հայ. գերս. Իուլթր Գահրէէ նոր եկող հայ գերս. խմբին հետ միացած այս գիշեր մեծապատասխանութեամբ պիտի ներկայանէ :

Առաջին անգամ ըլլալով

ՊԷԼԻՉՍՐԻՕ

Թատերախաղ 4 արար
Երգ եւ պարեր Երգ. Բաթինայի եւ Պ. Պերճի կողմէ

Վաղը փշիւր

ՑՈՓՈՓԹԵԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ
4 արար

Одговорныхъ А. Крбѣтнянъ
печатница "Возмимостъ" — Варна.